

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXVIII. — Wydana i rozesłana dnia 25 sierpnia 1877.

??.

Rozporządzenie ministerstwa obrony krajowej z dnia 10 sierpnia 1877,

podające przepisy wykonawcze do §-fu 18 ustawy o służbie wojskowej.

Według §. 18 ustawy o służbie wojskowej z dnia 5 grudnia 1868 (Dz. u. p. Nr. 151) osoby do służenia wojskowo, obowiązane, nie zdadne wprawdzie do właściwej służby wojennej, lecz zdadne do innych czynności w zakresie wojennym, odpowiadających ich cywilnemu zawodowi, mogą być wzięte do takich w razie wojny.

Osoby tej kategorii, stosownie do §. 2. ustęp 3, instrukcyi wykonawczej do ustawy o służbie wojskowej, ulegają obowiązkowi sprawowania czynności przewidzianego rodzaju aż do skończenia 32 roku życia i — bez względu na przynależność — wzięte być mają do wypełniania obowiązku tego, tam, gdzie przebywają w czasie gdy są potrzebni.

W dalszem wykonaniu §-fu 18 go ustawy o służbie wojskowej podają się do wiadomości następujące przepisy wykonawcze, ułożone w porozumieniu z ministerstwem wojny państwa:

1. Obowiązki pełnione będą w obrębie okręgu uzupełnienia.

Pełnienie obowiązków po za granicami tego terytorium nastąpi tylko w takim razie, gdyby było do przewidzenia, że czynność potrwa czas dłuższy (ustęp 7 a), i gdyby w innych okręgach dawał się czuć brak ludzi, w którym to razie uwzględniać należy stosunki rodzinne i interesa ekonomiczne.

Chwilą, od której §. 18 ustawy o służbie wojskowej wejść może w zastosowanie, będzie pierwszy dzień uruchomienia armii, wyznaczony w Najwyższym rozkazie uruchomienia.

2. Obowiązku pełnienia czynności służbowych w zakresie wojennym odpowiadających cywilnemu zawodowi, podlegają:

a) Obowiązani do służenia wojskowo, nie wyłączając należących do pierwszej klasy wieku, którzy w roku uruchomienia mają być odstawieni, a w ostatniej prawidłowej odstawce, w której stawić się byli obowiązani, klasyfikowani zostali albo do odesłania napowrót, albo do wykreślenia z listy popisowych, mianowicie zaś pierwsi bez naruszenia obowiązku stawienia się w drugiej a względnie w trzeciej klasie wieku.

Osoby należące do rezerwy zastępczej, które w razie wojny, w skutek uchwały komisji odstawniczej, z protokołów etatu rezerwy zastępczej wykreślone być mają; obowiązani do służenia wojskowo, w wykazach obrony krajowej zapisani, którzy utraciwszy tytuł uwolnienia klasyfikowani zostali przez komisją odstawniczą do odesłania napowrót lub wykreślenia; dalej ci, do służenia wojskowo, obowiązani, którzy jako niezdatni do służby wojennej oddaleni zostali przed dokończeniem powinności służbowej ze związku armii stałej, marynarki wojennej lub obrony krajowej;

b) ci, którzy na mocy odnośnych ustaw i przepisów, przed wydaniem ustawy o służbie wojskowej, istniejących, podczas ostatniego uzupełnienia wojska, na którym, w skutek swojej klasy wieku do stawienia się byli powołani, z przyczyny niezdatności czasowej lub trwałej nie zostali wzięci do wojska, lub odpadli dla tego, ponieważ gwoli swojej klasy wieku i swego losu przeszli liczbę potrzebną, z powodu zaś niezdatności swojej do właściwej służby wojennej przy zastosowaniu artykułu V ustawy z dnia 5 grudnia 1868 nie mogli być wzięci do służby w armii, w marynarce wojennej lub obronie krajowej a nie przeszli 32 roku życia.

3. Od czynności służbowych w zakresie wojennym uwalniani będą w ogólności:

a) ci, którzy znajdują się w jednym z stosunków wzmiankowanych w §. 17 ustawy o służbie wojskowej;

b) urzędnicy rządowi i gminni, przełożeni gmin, tudzież ci, którzy należą do jednej z innych kategorii powołania, namienionych w §. 26 ustawy o służbie wojskowej;

c) ci, których ze względu na taksę wojskową (§. 55 ustawy o służbie wojskowej) komisja odstawnicza (superr wizyjna) uznała za niezdatnych do zarobkowania; nakoniec

d) chorzy, którzy udowodnią niezdatność do służby świadectwem wiarogodnym lekarza, w publicznej służbie zdrowia obowiązki pełniącego, przez przełożonego gminy potwierdzonem, lub gdyby świadectwa takiego nie można było dostać szybko, tylko świadectwem przełożonego gminy.

4. W szczególności od czynności służbowych w zakresie wojennym, dłużej trwających, o po dal miejsca pobytu, uwolnieni być mogą:

a) samodzielni gospodarze wiejscy i

b) osoby obowiązane do służenia wojskowo, którym stósunki familijne, godne szczególnego uwzględnienia, nie pozwalają oddalić się z domu, ponieważ nieobecność ich zagrażałaby utrzymaniu się członków rodziny.

5. Do czynności służbowych zakresu wojennego bierze się przerzeczonych, do służenia wojskowo obowiązanych z zachowywaniem zasady poczynania od najmłodszej klasy wieku.

Gdy etat osób takich ma być zmniejszony, oddalać je należy z tej służby poczynając od najwyższej klasy wieku.

W jakiej kolei obowiązani, do służenia wojskowo, będący jednej i tej samej klasy wieku i powołania wzięci być mają do pełnienia obowiązków, o tem rozstrzyga się losem. W razie potrzeby losowanie to odbywa się w czasie pełnienia obowiązków.

6. Reklamacye stron przeciwko wzięciu do takich czynności służbowych w przypadkach wzmiankowanych w ustępach 3 i 4 podawać należy z dołączeniem potrzebnych dowodów w przeciągu 24 godzin do władzy powiatowej wzywającej, która ze względu na miejsce pobytu jest właściwą.

Władza powiatowa miejsca pobytu orzeka o takich reklamacyach na tych miast.

Jeżeli jednak reklamacya oparta na 17 ustawy o służbie wojskowej, tyczy się obowiązanego do służenia wojskowo, który przynależy do obrębu królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych, ale przebywa w krajach korony węgierskiej, lub odwrotnie, właściwemi do orzeczenia w tej mierze są władze przynależności, do których też reklamacya takie podawać należy za pośrednictwem władzy wzywającej.

Przeciwko odmownym orzeczeniom przerzeczonych władz powiatowych zakładać należy rekurs najpóźniej w przeciągu 24 godzin do władzy administracyjnej krajowej, przełożonej nad władzą powiatową wzywającą, za pośrednictwem władzy pierwszej instancyi.

Rekursa takie nie mają jednak skutku odwłocznego.

7. Obowiązani na zasadzie §. 18 ustawy o służbie wojskowej do czynności służbowych w zakresie wojennym, zniewoleni być mogą:

- a) do czynności służbowych ich zawodowi cywilnemu odpowiadających w armii w polu będącej, w zakładach nieruchomych armii i obrony krajowej, tudzież w korpusach uzupełniających armii i obrony krajowej a względnie w biurach ewidencyjnych obrony krajowej;
- b) do robót około urządzenia widowni wojny w związku z korpusami do tego przeznaczonemi.

Do korpusów uzupełniających a względnie do biur ewidencyjnych tacy obowiązani do służenia wojskowo przeznaczani będą tylko o tyle, o ile stosunki wymagają aby przydano profesjonalistów do pomocy.

8. Prawo żądania aby obowiązani do służenia wojskowo zostali do takich czynności służbowych dostawieni i zarządzania jak mają być zatrudnieni, służy:

- a) ministerstwu wojny państwa podczas uruchomienia i wojny w obrębie całej monarchyi, atoli w częściach należących do widowni wojny, tylko dopóty, dopóki nie zaczną działać komendy wzmiankowane pod e);
- b) co do obrony krajowej ministerstwu obrony krajowej podczas uruchomienia i wojny, atoli z takim samym ograniczeniem jak pod a);
- c) naczelnj komendzie armii i dowódcom korpusów samodzielnych, począwszy od dnia w którym rozpoczynają działania, w obrębie okręgów terytorjalnych wojskowych, onymże podlegających, do widowni wojny należących lub do teje przytykających;
- d) komendom jeneralnym (wojskowym) w ich własnym okręgu urzędowym, w miarę przekazanego im przez ministerstwo wojny państwa, a względnie przez jedną z komend pod e) wzmiankowanych, prawa rozporządzania; podobnież komendom obrony krajowej w ich okręgu urzędowym, w granicach prawa rozporządzania, przekazanego im przez ministerstwo obrony krajowej a względnie przez komendy pod e) wzmiankowane;
- e) dowódcom zagrożonych twierdz w okolicy tychże, jak tylko zarządzone będzie ich uzbrojenie;
- f) innym komendom wojskowym stacyj (etapów) i twierdz, a względnie komendom obrony krajowej tego samego rodzaju we własnym okręgu służbowym, na podstawie i w miarę odnośnego upoważnienia otrzymanego od przełożonych komend jeneralnych (wojskowych) a względnie komend obrony krajowej.

9. Zebranie i odstawienie obowiązanych do służenia wojskowo podług §. 18 ustawy o służbie wojskowej nastąpić ma niezwłocznie na żądanie władz i komend w ustępie 8 wymienionych, a mianowicie:

- a) na żądanie ministerstwa wojny państwa, — za pośrednictwem ministerstwa obrony krajowej;
- b) na żądanie ministerstwa obrony krajowej, — przez władze administracyjne krajowe;
- c) na żądanie komand w ustępie 8 e) i d) wzmiankowanych — za pośrednictwem ministerstwa obrony krajowej, przez władze administracyjne krajowe — a gdyby zwłoka groziła niebezpieczeństwem, bezpośrednio przez władze administracyjne krajowe, a względnie przez władze powiatowe lub przez przełożonych gmin.

Komendy wzmiankowane w ustępie 8 e) i f) podać mają żądania takie do władz administracyjnych krajowych, w przypadkach zaś nader naglących, bezpośrednio do władz powiatowych lub do przełożonych gmin.

Władze administracyjne i przełożeni gmin, do których żądania takie są wystosowane, powinny uczynić im zadosyć niezwłocznie.

Jeżeli obowiązani do czynności służbowych w zakresie wojennym, sprawować mają takowe w obrębie okręgu uzupełnienia w którym wówczas gdy są potrzebni, przebywają, władze powiatowe lub przełożeni gmin do ich odstawienia, upoważnieni, oddadzą ich bezpośrednio korpusowi armii (obrony krajowej) lub zakładowi wojskowemu (obrony krajowej), gdzie służbę pełnić mają i tam — bez zaciągnięcia ich do wojska — zostawią ich na utrzymaniu skarbowem.

W przeciwnym razie, władze powiatowe i przełożeni gmin odstawiać mają, jeżeli miejsce przeznaczenia nie bliżej leży, do tej komendy okręgu uzupełnienia (co się zaś tyczy tych, którzy pełnić mają obowiązki w obronie krajowej, do tego biura ewidencyjnego obrony krajowej), w której (w którego) okręgu znajduje się miejsce pobytu obowiązanego do służby.

10. Gdy więc obowiązani do służenia wojskowo, w mowie będący, wzięci być mają do czynności służbowych w zakresie wojennym, komendy okręgów uzupełnienia (biura ewidencyjne obrony krajowej) uczestniczyć w tem mają tym sposobem, że, (a mianowicie biura ewidencyjne w porozumieniu z komendami korpusów wojska lub obrony krajowej w siedzibie urzędu lub najbliżej niego stojących):

- a) wpierają władze administracyjne na ich żądanie w tyczących się tego czynnościach urzędowych, dostarczając im asystencją gdyby jej potrzebowały i że
- b) pośredniczą w odebraniu i odesłaniu tych obowiązanych do służenia wojskowego, którzy przeznaczeni są do czynności służbowych po za granicami okręgu uzupełnienia, w którym przebywali gdy stali się niezbędnymi.

11. Takich obowiązanych do służenia wojskowo, których stosownie do ustępu 10 b) odstawia się do komendy okręgu uzupełnienia albo do biura ewidencyjnego obrony krajowej, aby zostali odesłani, stawić należy, już gdy tam będą odebrani — jak się już powiedziało bez zaciągnięcia ich do wojska — na utrzymaniu skarbowem.

12. Przystawionym do czynności służbowych w zakresie wojennym nie wolno służby opuszczać samowolnie a w pełnieniu czynności służbowych ich zawodowi cywilnemu, odpowiednich, wyzyskiwać mają takowi jak można najlepiej swoje wiadomości i zdolności. W tym względzie przestrzedz należy wstępujących.

13. Oddanie i odesłanie takich obowiązanych do służenia wojskowo, do komend okręgów uzupełnienia (biur ewidencyjnych obrony krajowej) przystawionych, następuje według tych samych zasad, według których przystawia się wojskowych, będących na stałym urlopie tudzież osoby należące do rezerwy (obrony krajowej).

14. Od dnia przystawienia aż do dnia uwolnienia ze służby pobierać będą tacy obowiązani do służenia wojskowo — według tego do jakich obowiązków są przyjęci — wszystkie należytości jak osoby w wojsku a względnie w obronie krajowej zajmujące stanowiska służbowe tego samego stopnia,

podług tej stopy należytości, na której w owym czasie znajduje się ten rodzaj wojska, biuro ewidencyjne lub zakład, do którego zostali przyjęci.

Jeżeli przystawieni będą do komendy okręgu uzupełnienia (korpusu uzupełniającego obrony krajowej) natenczas tacy obowiązani do służenia wojskowo pobierać będą aż do objęcia służby należytości szeregowca od piechoty na stopie pokojowej.

Jeżeli osoby takie na zlecenie wyższej władzy, zaraz od powołania przeznaczone były do służby na posadach z płacami wojskowemi, pobierać będą należytości przywiązane do czynnej służby od dnia objęcia tej służby a względnie od dnia odejścia na miejsce przeznaczenia.

Obowiązany do służenia wojskowo, gdy przez krótki czas pełnić mają obowiązki i w ogóle, gdy władza wojskowa (obrony krajowej) uzna to za stosowne i możebne, wydzielić można zamiast ubioru skarbowego wynagrodzenie dzienne, równe pięćkrotnemu ryczałtowemu za zużycie munduru, lub w razie potrzeby zaopatrzyć ich po części w pojedyncze ubrania.

15. Gdy tacy obowiązani do służenia wojskowo, którzy sprawowali obowiązki w okręgu uzupełnienia swego dawnego miejsca pobytu mają odejść ze służby, uwalnia się ich bez dalszych zachodów.

Natomiast sprawujący obowiązki po za granicami okręgu uzupełnienia swego dawnego miejsca pobytu, odesłani będą, jeżeli sobie tego życzą, transportem, do komendy tego okręgu uzupełnienia (tego biura ewidencyjnego obrony krajowej), gdzie byli przystawieni (ustęp 10).

Odesłanie transportem do innej komendy, (do innego biura ewidencyjnego) nie do wzmiankowanej, nastąpić może tylko wtedy, gdy to nie powiększa wydatków skarbu wojskowego.

Horst r. w.